הויבט אן זונטאג צו לייענען אונזער נייעם ראמאן „דער אידישער פראפעסאר"

A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

פאליטיש אומאפהענגיג נאציאנאל.

א צייטונג וועלכע גיט פרייהייט פון אויסדרוק צו אלע שיכטען.

VOLUME XI No. 4128 | FRIDAY MARCH 7 1924 | א אדר ב פרשה פקודי, תרפ"ד. | טאראנטא, פרייטאג דער 7־טער מערץ, 1924. | PRICE THREE CENTS

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY MAR 10 1924 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

N. Y. Public Library 476 Fifth Ave.

פרעזידענט איז פארמישט אין אויל־סקאנדאל

פרעזידענט קולידזש האט געשיקט טעלעגראמען צו דעם צייטונגס ארויסגעבער מעקלין, וועלכער איז א צענטראלע פיגור אין דעם אויל־סקאנדאל. — סענאטארען פון דער אונטערזוכונגס־קאמיטע זענען געווען אין פארבינדונג מיט פאל'ען. — נייע סענסאציעס טרייסלען אויף דאס לאנד.

וואשינגטאן, מערץ 6.

נייע באמבעס האבען היינט אויפגעריסען אין דעם אויל־סקאנדאל. די גרעסטע סענסאציע פון טאג איז וועגען פארבינדונגען וואס פרעזידענט קולידזש האט געהאט מיט עדווארד מעקלין, דער צייטונגס־ארויסגעבער, וועלכער איז געווען ענג פארבונדען מיט די אויל־כאבארניקעס און איז א צענטראלע פיגור אין דעם סקאנדאל.

פאר דער, סענאט אונטערזוכונגס־קאמיטע זענען היינט פארגעלעזען געווארען צוויי טעלעגראמען וואס פרעזידענט קולידזש האט געשיקט צו דעם מעקלין אין פאלם ביטש פלארידא, וואו דער לעצטער האט פארבראכט מיט'ן עקס־מיניסטער פאל. איין טעלעגראמע איז דאטירט דעם צוועלפטען יאנואר און לייענט זיך ווי פאלגט:

„פרעסקאט איז ניט אין שטאדט. זאגט סלעמפ'ן מיט וועמען איך וועל קאנפערירען. קאלווין קולידזש".

די צווייטע טעלעגראמע, אונטער'ן דאטום פון צוועלפטען פעברואר, איז פון פאלגענדען אינהאלט:

„א דאנק אייך פאר'ן מעסעדזש. איהר זייט אלע מאל געווען פריינדליך. מרס. קולידזש שיקט מיט די בעסטע גריסען צו אייך און מרס. מעקלין. קאלווין קולידזש".

תיכף ווי די טעלעגראמען זענען פארעפענטליכט געווארען האט מען פון ווייסען־הויז ארויסגעגעבען סטייטמענטס וועגען דעם אינהאלט פון די טעלעגראמען. וועגען דער ערשטער טעלעגראמע ווערט געזאגט פאלגענדעס:

„די (ערשטע) טעלעגראמע באציהט זיך צו דער פראגע פון א דיסטריקט קאמישיאנער. סעמיועל פרעסקאט איז דער רעפובליקאנישער ביטי טשערמאן און דער פרעזידענט האט געוואלט קאנפערירען מיט איהם וועגען דיסטריקט פראגען".

וועגען דער צווייטער טעלעגראמע זענען ארויסגעגעבען געווארען צוויי סטייטמענטס. אין דעם ערשטען סטייטמענט ווערט געזאגט, אז אין דער טעלעגראמע האנדעלט זיך וועגען א מעסעדזש וואס מעקלין האט געשיקט צום פרעזידענט גראטולירענדיג איהם מיט א רעדע וואס ער האט געהאלטען אין ניו יארק. אין דעם צווייטען סטייטמענט, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען א ווייל שפעטער, ווערט ערקלעהרט פאלגענדעס:

„די טעלעגראמע צו מר. מעקלין, אונטער'ן דאטום פון צוועלפטען פעברואר, איז געווען אן ענטפער אויף א טעלעגראמע פון מעקלין, וואו ער באגריסט דעם פרעזידענט'ס שטעלונג צו דער סענאט־רעזאלוציע, וואס האט געפאדערט די רעזיגנאציע פון עדווין דענבי, דער סעקרעטארי אוו דהי נייווי".

די טעלעגראמען האבען געמאכט א גרויסען רושם, כאטש די סענאטארען האבען געזוכט אפצושוואכען דעם איינדרוק מיט ערקלעהרונגען, אז עס ציינט בלויז דאס קולידזש איז געווען גוט באפריינדעט מיט מעקלינ'ען. די ווידערשפרעכענדע סטייטמענטס פון ווייסען־הויז און דער פאקט אז דער פרעזידענט האט זיך דורכגעשריבען מיט א פערזאן, וואס איז שוין דאן געווען פארמישט אין דעם אויל־סקאנדאל, וועט זיכער שטארק שעדיגען די רעפוטאציע פונ'ם פרעזידענט ביים פאלק.

נאך סענסאציעס

ווייטער זענען ביי דער היינטיגער אונטערזוכונג ארויסגעבראכט געווארען פאלגענדע פאקטען:

סענאטאר לענרוט פון דער אונטערזוכונגס־קאמיטע האט זיך דורכגעשריבען מיט עקס־מיניסטער פאל וועגען דעם וועלכע עדות עס זאלען גערופען ווערען.

סענאטאר סמוט, אויך פון דער אונטערזוכונגס־קאמיטע, איז געווען אין דירעקטע פארבינדונגען מיט פאל'ען.

וויליאם בוירנס, הויפט פון דער געהיים אפטיילונג אין יוסטיץ־דעפארטמענט, האט געלאזט וויסען מעקלינ'ען, אז דער דעפארטמענט געהט מאכען אן אונטערזוכונג געגען איהם.

בערנארד בארוך, דער פראמינענטער ניו יארקער באנקיר, איז געווען אין פארבינדונגען מיט מעקלינ'ען.

דאס פאלק וועט שוין ניט האבען קיין צוטרויען צו קיינעם, זאגט סענאטאר

„דאס אמעריקאנער פאלק וועט איפעגציטערט ווערען און וועט נאכמעהר פארלירען דעם צוטרויען צו דער רעגירונג, ווען עס וועט לייענען וועגען די טעלעגראמען צווישען דעם פרעזידענט און עדווארד מעקלין" — האט סענאטאר העריסאן ערקלעהרט היינט אין סענאט.

„וואס קאנען מיר שוין דענקען", האט דער סענאטאר פארגעזעצט, „ווען מעקלין, מיט'ן גאנצען שולד וואס איז אויף איהם געווארפען געווארען, זוכט אינפארמאציע פונ'ם פרעזידענט?"

דער סענאטאר האט ווייטער אנגעוויזען אויף די שמוציגע מיטלען וואס ווערען באנוצט פונ'ם פאראינטערעסירטען צד אויף צו דיסקרעדיטירען די אויל־אונטערזוכונג. ער האט געלייענט אן אויסצוג פון אן ארטיקעל אין אן אפיציעלען רעפובליקאנישען ארגאן, וואו עס ווערט געזאגט אז סענאטאר ווהילער, איינער פון די אונטערזוכער, איז אנגעשלאסען אן דער רעוואלוציאנערער ארגאניזאציע „אינדאסטריעל ווארקערס אוו דהי ווארלד", און אז ער איז מיט זייער שטיצע ערוועהלט געווארען צום סענאט.

פרעזידענט קולידזש איז איצט דירעקט פארמישט געווארען אין אויל־סקאנדאל.

פאגראם אויף אידען אין יוגא־סלאוויע

ווין, מערץ 6. (איטא).

פון אגראם, יוגא־סלאוויע, ווערט געמעלדעט, אז די נאציאנאליסטישע ארגאניזאציע „ארדזשונא" האט געמאכט א פאגראם אויף אידען. דער באריכט גיט אן, אז פיעלע אידען זענען פארוואונדעט געווארען.

טערקישער פרעמיער האט רעזיגנירט

לאנדאן, מערץ 6.

פון קאנסטאנטינאפאל ווערט געמעלדעט, אז איזמעט פאשא, דער פרעמיער פון טערקיי, האט רעזיגנירט, און אז די רעזיגנאציע איז אין שייכות מיט דער ארונטערזעצונג פון קאליף.

קעמאל פאשא, דער פרעזידענט, זאל האבען אויפגעפאדערט דעם פרעמיער צו בלייבען אויפ'ן אמט און פארמירען א נייעם קאבינעט.

קאמף צווישען ענגלאנד און פראנקרייך וועגען נייעם קאליף

פאריז, מערץ 6.

די ארונטערזעצונג פון קאליף האט ארויסגערופען א שטילען קאמף צווישען פראנקרייך און ענגלאנד. וועגען דעם ווער עס זאל זיין דער נייער קאליף. די מאהמעדאנישע וועלט זוכט איצט א נייעם קאליף און ביידע רעגירונגען זענען פאראינטערעסירט, אז דאס זאל זיין א פערזאן וואס שטיצט זייער פאליטיק.

פראנקרייך האט א פארטיגען קאנדידאט. דאס איז דער סולטאן פון מאראקא. די היגע צייטונגען פאדערען היינט, אז די רעגירונג זאל איהם תיכף פראקלאמירען אלס קאליף, ווייל עס איז מעגליך, אז ענגלאנד זאל פארלויפען דעם וועג מיט איהר קאנדידאט, דער קעניג הוסיין פון העדזשעס:

קריסטשען אסאסיאיישאן העלפט דעם קאליפ'ס ווייבער

קאנסטאנטינאפאל, מערץ 6.

די אכט הונדערט ווייבער און יעונוכען פון קאליפ'ס הארעם זענען איצט געבליבען אויף גאט'ס בארעט, און טאקע ממש אהן ברויט. פארטרעטער פון דער יאנג מענס קריסטשען אסאסיאיישאן האבען נעכטען באזוכט דעם קאליפ'ס פאלאץ און געבראכט שפייז די ארימע ווייבער.

אידען אין טשעכא־סלאוואקיע פאהאלטען זייער אידישקייט

פראג, מערץ 6, (איטא).

דער אפיציעלער צענזוס ציינט, אז אין טשעכא־סלאוואקיע זענען דא 354 טויזענט אידען.

אינטערעסאנט איז, אז בלויז 53 פראצענט פון די אידען האבען זיך אנגעגעבען אלס אידען. 21 פראצענט האבען זיך ארויסגעגעבען פאר טשעכא־סלאוואקען און 14 פראצענט האבען אנגעגעבען, אז זיי זענען דייטשען.

75 „זלאטעס" פאר אן עמיגראנטען־פאספארט

ווארשא, מערץ 6, (איטא).

פון א זיכערער קוועלע ווערט געמעלדעט, אז דער באשלוס צו העכערען דעם פרייז אויף אויסלענדישע פאספארטען ביז פינף הונדערט „זלאטעס" (100 דאלאר) וועט ניט אנגעווענדעט ווערען אויף פאספארטען פאר עמיגראנטען. אזעלכע פאספארטען וועלען קאסטען 75 „זלאטעס".

ביאליק וועט גרינדען העברעאישען פערלאג אין פאלעסטינא

בערלין, מערץ 6, (איטא).

ח. נ. ביאליק און דר. ש. לעווין פאהרען אפ דעם 21־טען מערץ קיין פאלעסטינא צו באזעצען זיך דארט און גרינדען א העברעאישען פארלאג. ביאליק פלאנעוועט צו עפענען אין פאלעסטינא א מאדערנעם דרוק אויף ארויסגעבען העברעאישע ביכער.

די רומענישע אידען און אנטיסעמיטיזם

מיט'ן אנקומען אין לאנד פון א גרעסערע צאהל אידישע אימיגראנטען פון רומעניען, האט זיך אין קאנאדע אנגעהויבען א רייהע פון אנטיסעמיטישע העצעס געגען אידען בכלל. — לעזט וועגען דעם זונטאג אין א. רייזיינ'ס היסטארישער סעריע —

„דער איד אין קאנאדע".

פארד עפענטליך באשולדיגט אין די פאגראמען אויף אידען

קאנגרעסמאן לא גארדיא מאכט ביטערע אטאקע אויף הענרי פארד אין דעם קאנגרעס.

וואשינגטאן, מערץ 6.

א ביטערע אטאקע אויף דעם אויטאמאביל־מאגנאט הענרי פארד איז היינט געמאכט געווארען פון דעם ניו יארקער קאנגרעסמאן לא גארדיא פון דער קאנגרעס־טריבונע, אין לויף פון א דעבאטע וועגען אננעהמען פארד'ס אנבאט פאר די „מאסקל שאאלס". דער רעדנער האט באשולדיגט פארד'ן, אז דורך זיין באטריגערישער פראפאגאנדע איז ער פאראנטווארטליך פאר די פאגראמען אויף אידען אין פוילען, אין די יאהרען 1919 און 1920.

ווען מען זאל פארד'ן אוועקגעבען „מאסקל שאאלס", האט דער רעדנער געזאגט, וואלט עס איהם געמאכט פאר דעם אינדוסטריעלען קעניג פון אמעריקא, און דער „טיפאט דאם" סקאנדאל וואלט אויסגעקוקט אין פארגלייך ווי א קליינע גנבה.

לא גארדיא האט פארבייגעהענדיג באריהרט פארד'ס באריהמטע פרידענס־שיף, און האט געזאגט, אז פון זיין פלאן ארויסצונעהמען „די באיעס פון די טרענטשעס" האט זיך אויסגעלאזען דאס וואס ער האט זיין אייגענעם זוהן ארויסגענראטעוועט פון דער מלחמה.

אונגארן ווערט ליבעראלער צו אידען

בודאפעסט, מערץ 6, (איטא)

פון פארלעסליכע קוועלען ווערט געמעלדעט, אז פרעמיער בעטלען האט באשלאסען איינצופיהרען א מעהר ליבעראלע אידען־פאליטיק. דער „נומערוס קלאזוס" געזעץ וועט מאדיפיצירט ווערען. אזוי איז שוין באשלאסען געווארען, אז פאר'ן קומענדען לעהריאהר זאלען אריינגענומען ווערען מעהר אידישע סטודענטען אין די אוניווערזיטעטען.

רבי סיגעל לעקטשורט היינט וועגען אידיש טעאטער

רבי סיגעל'ס לעקציע היינט אווענט אין יוניווערסיטי אווענו שוהל, איז אויף דער טעמע: „דאס אידישע טעאטער".

וועלען אונטערזוכען פינאנץ־מעטאדען פון געוועזענער פארמער־רעגירונג

)׃0׃(

האנ. וו. ה. פרייס, דער פראווינציעלער טרעזשורער, האט ערקלעהרט אין פארלאמענט אז די „פאבליק אקאונטס קאמיטע" פון דער לעגיסלאטור וועט אונטערזוכען די פינאנץ־מעטאדען פון דער געוועזענער פארמער רעגירונג. ער האט געגעבען אנצוהערעניש, אז די רעגירונג האט זיך געלאזט אפנארען פון געוויסע קאמפאניעס אויף גרויסע סומען געלט.

די געוועזענע מיניסטארען און מעגליך אויך דער עקס־פרעמיער דרורי וועלען אויסגעפרעגט ווערען וועגען די פינאנציעלע אפעראציעס פון זייער רעגירונג.

גנבים פאלען דורך

גנבים האבען מיטוואך נאכט געמאכט א פארזוך צו בארויבען טענענבוים און קליינמאנ'ס פאר פעקטארי אויף 355 קאלעדזש סטריט, אבער זיי האבען אננערירט די סיגנאל־דראטען און האבען געמוזט מאכען פליטה.

שווינדלער קריגט פינף יאהר תפיסה

עדווארד פלעמינג, וועלכער איז געפונען געווארען שולדיג אין באשווינדלען איינעם אויף 160 דאלאר, איז נעכטען פאראורטיילט געווארען צו פינף יאהר תפיסה.

לינקע ארבייטער דעפוטאטען שטימען געגען דער לייבאר־רעגירונג

קאנסערוואטיווען און ליבעראלען שטימען פאר דער רעגירונג און 43 „לייבאריטס" שטימען געגען. — פראגע וועגען סינגאפאר פלאט־באזע קאן ארויסרופען א קריזיס.

לאנדאן, מערץ 6.

דער לינקער פליגעל פון דער לייבאר־פארטיי האט נעכטען רעוואלטירט געגען דער ארבייטער־רעגירונג. 43 ארבייטער פארטרעטער האבען געשטימט געגען דער רעגירונג, בעת אלע ליבעראלע און קאנסערוואטיווע דעפוטאטען האבען געשטימט פאר דער רעגירונג.

עס האט זיך געהאנדעלט וועגען געבען א סובסידיע פון דריי און א האלב מיליאן פונט פאר אן איריגאציאנס־פלאן אין סודאן. די אונטערנעהמונג ליגט אין פריוואטע הענט און די לינקע דעפוטאטען זענען געווען געגען דעם.

מאקסטאן, איינער פון די לינקע, האט אנגערופען דעם פינאנץ־מיניסטער סנאודען „דער נייער אפאלאגעטיקער פאר'ן קאפיטאליזם". אנדערע רעדנער האבען אויך שארף קריטיקירט דער רעגירונג.

דער רעזולטאט פון דער אפשטימונג — 397 שטימען געגען 43 — איז אויפגענומען געווארען פון די לינקע מיט'ן געשריי: „רעזיגנירט".

די פראגע וועגען דער סינגאפאר פלאט־באזע דראהט ארויסצורופען א קאבינעט־קריזיס. די לייבאר פארטיי איז שטענדיג געווען ענטשידען געגען דעם פלאן, אבער איצט וואקלט זיך די רעגירונג אין דער פראגע. די העכסטע פלאט בעאמטע סטראשען צו רעזיגנירען אויב דער פלאן ווערט אויפגעגעבען.

ליבעראל אטאקירט טאריף־פלענער פון דער רעגירונג

אטאווא, מערץ 6.

ה. מ. מארלער, ליבעראלער פארטרעטער פון סט. לארענס, האט היינט אטאקירט די טאריף־פלענער פון דער רעגירונג. ער האט געזאגט, אז מיט'ן טאריף דארף געצילט ווערען ניט נאר די הכנסה נאר אויך די אויפהאלטונג און ערמוטיגונג פון אינדוסטריע. ער האט אפעלירט פאר א העכערען טאריף.

דער רעדנער האט זיך ספעציעל אפגעשטעלט אויף דעם פאקט וואס די אויסוואנדערונג איז זעהר גרויס. ער האט געווארנט, אז אויב די באפעלקערונג וועט ניט פארגרעסערט ווערען וועט דאס לאנד רואינירט ווערען. ער האט אנגעוויזען, אז זינט 1914 זענען די שטייערען פארגרעסערט געווארען אויף 225 פראצענט, בעת די באפעלקערונג איז געוואקסען בלויז אויף 15 פראצענט.

פואנקארע סטראשעט צו רעזיגנירען

ניט אן אולטימאטום, אז סענאט מוז אננעהמען זיין פינאנץ־פראיעקט אדער ער רעזיגנירט.

פאריז, מערץ 6.

פרעמיער פואנקארע האט היינט געשטעלט אן אולטימאטום דער סענאט קאמיטע, אז ביז דעם עלפטען מערץ מוז דער סענאט פארהאנדלען און גוטהייסען זיין פלאן פון געהעכערטע שטייערען, אדער ער וועט רעזיגנירען.

דער מיניסטארען־קאבינעט האט באשלאסען, אז דער פינאנץ־פראיעקט מוז אנגענומען ווערען אהן שום ענדערונגען.

אקציאנס־קאמיטעט האנדעלט וועגען באשטימונג פון פאלעסטינא בודזשעט

לאנדאן, מערץ 6, (איטא)

אויף דער נעכטיגער אווענט־זיצונג פון ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט איז געשלאסען געווארען די דעבאטע וועגען די פאליטישע פראגען. די מאיאריטעט האט גוטגעהייסען די שטעלונג פון דער עקזעקוטיווע, ספעציעל אין דער צוריקווייזונג פון דעם פונקט אין דער ענגליש־אראבישער טריטי, וואס איז פאר אן אראבישע פעדעראציע.

די פאלעסטינער פארטרעטער האבען ערקלעהרט, אז זיי זענען איצט מעהר פאראינטערעסירט אין עקאנאמישע פראגען ווי אין פאליטישע.

אין באצוג דער אידישער אגענטור האבען סאקאלאוו און לואיס ליפסקי ערקלעהרט, אז לעגאל וועט די ציון־ארגאניזאציע פארשטעלען מיט זיך די אגענטור, אבער גלייכצייטיג דארף געגרינדעט ווערען א „פאלעסטינא קאונסיל", אין איינקלאנג מיט'ן באשלוס פון לעצטען קאנגרעס, וואס זאל זאמלען פאנדען, באשטימען דעם פאלעסטינא־בודזשעט און קאאפערירען אין דער עקאנאמישער ארבייט.

די מאיאריטעט איז אבער געגען דעם, אז דער קאונסיל זאל באשטימען דעם בודזשעט און א קאמפראמיס וועט מוזען געמאכט ווערען.

אנקלאגער וויל ניט אנגעהן מיט דעם לודענדארף פראצעס

ער ווערט באליידיגט און באשימפט פון דער פארטיידיגונג

מינכען, מערץ 6.

דער פראצעס פון גענעראל לודענדארף, אדאלף היטלער און נאך אכט פאשיסטען איז היינט אפגעבראכען געווארען ווייל דער פראקוראר האט זיך אנטזאגט אנצוגעהן מיט'ן פראצעס, צוליב די באליידיגונגען מצד די לאיערס פון דער פארטיידיגונג.

מען איז ענדליך דורכגעקומען, אז דער פראצעס זאל מארגען פארגעזעצט ווערען.

מ. ל. האלפערין וועט דא האלטען 2 לעקציעס

מ. ל. האלפערין, דער באוואוסטער אידישער דיכטער, קומט היינט אין שטאדט צו האלטען צוויי לעקציעס. די ערשטע לעקציע וועט זיין היינט אווענט, אין דער ארבייטער רינג פרץ שול, א יף דער טעמע: „די אלטע און נייע קולטור". די צווייטע לעקציע וועט זיין זונטאג אווענט, אין אלהאמברא האל, אויף דער טעמע: „די אידיאטסטווע פון גראבע רייד".

שבת אווענט וועט אין דער פרץ שול פארקומען א באנקעט צו פייערען האלפערינ'ס פופצען יאהר ליטערארישען שאפען.

מ. ל. האלפערין איז דער גאסט פון אידישען ברענטש ווארקערס פארטיי.

מיידעל קריגט 800 דאלאר שאדענערזאץ פון בארבער

דזשאדזש טיטלער האט נעכטען ארויסגעגעבען אן ענטשיידונג, אז מיס דזשוליא הענדפיעלד איז בארעכטיגט צו די אכט הונדערט דאלאר שאדענערזאץ וואס זי האט געמאהנט פון דעם בארבער וו. ט. פעמבער.

דאס מיידעל האט גע'טענה'ט, אז מיט עטליכע חדשים צוריק האט זי גענומען א „שעמפו" ביי דעם בארבער און ער האט איהר צוגערעדט צו נעמען א „מאסאדזש". איידער זי איז ארויס פון בארבער־שאפ האט זי באמערקט א רויטען צייכען אויף איהר פנים און דאס איז איהר פארבליבען אויף שטענדיג.

דער ריכטער האט געאורטיילט, אז דער בארבער האט מסתמא גענוצט א שארפען עסיד און דאס מיידעל איז בארעכטיגט צו די שאדענערזאץ.

איד טרינקט גיפט אויפ'ן שפיץ פון וואלווארט בילדינג

ניו־יארק, מערץ 6.

העטרי נאטליב האט אויסגעקליבען דאס העכסטע פלאץ אויף צו באגעהן זעלבסטמארד. ער איז ארויף אויפ'ן דאך פון וואלווארט בילדינג און האט אויסגעטרונקען גיפט.

מעגליך, אז נאטליב זאל אפגעראטעוועט ווערען.